

Motion till riksdagen 2018/19:2442

av **Lars Thomsson (C)**

Ändra lagstiftning kring säkerhet för demenssjuka

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föreslå lagändringar för att skapa såväl rättssäkerhet som säkerhet vad gäller liv och hälsa för den som drabbats av demenssjukdom och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Med befolkningens ökande livslängd får allt fler någon form av demens. En del vårdas av anhöriga eller hemtjänsten, en del i så kallat särskilt boende. Socialstyrelsen har gett ut anvisningar om hur vården ska skötas.

En besvärlig målkonflikt är mellan den dementes frihet och den dementes behov av trygghet, säkerhet och värdighet.

Tidigare rutiner med stora tvångsinslag har avskaffats. Nu gäller att anhöriga och personal endast får ingripa i akuta situationer, t ex då en dement person ger sig ut tunnklädd i snön eller ger sig ut i tung trafik. Inga förebyggande åtgärder får vidtas.

Socialstyrelsen har därmed lagt mycket stor vikt vid den enskildes självbestämmanderätt. Det är bra. Men grundlagens bestämmelser i 1 kap 2 § RF om den enskildes värdighet behöver också beaktas. Den demenssjuke behöver skyddas från att råka ut för skador, behöver skyddas från att bli utnyttjad av andra och behöver förhindras från att skada andra t ex genom trafikolyckor. I praktiken innebär detta att man genom förebyggande åtgärder måste minimera risken att den demenssjuke av misstag tar sig ut ur boendet.

Personalens villkor behöver också uppmärksammas. Utan förebyggande åtgärder ställs den inför övermäktiga krav. För det allra mesta tillämpas kodlås, ibland i kombination med att koden finns utskrivet på dosan. Vid de inspektioner som görs accepteras kodlås som den normala lösningen.

Socialstyrelsen har noga angivit vad en verksamhet inte får göra, men lämnat åt boendena och deras personal att lösa problemen. Enligt Socialstyrelsen går det inte att

skriva heltäckande anvisningar. Så kan det vara, men då behövs i stället godtagbara exempel på lösningar som fungerar i praktiken.

Socialstyrelsen riktlinjer medför att i praktiken att dessa svåra avvägningar skjuts vidare till kommuner, särskilda boenden och ytterst personalen längst ner i systemet. Det kan inte vara rimligt.

Med stöd i det ovan anförda bör därför riksdagen ge regeringen tillkänna vad som i motionen anförs om behovet av att föreslå lagändringar för att skapa såväl rättssäkerhet som säkerhet vad gäller liv/hälsa för den som drabbats av demenssjukdom.

Lars Thomsson (C)